

ФОРМУВАННЯ ВАЛЕОЛОГІЧНОГО МИСЛЕННЯ СТУДЕНТСЬКОЇ МОЛОДІ ЯК ЕЛЕМЕНТ ГУМАНІЗАЦІЇ ТЕХНІЧНОЇ ОСВІТИ

О.В.Зінько,

Вінницький національний технічний університет (м. Вінниця)

Гуманізація освіти відбувається в Україні як один з важливих принципів реалізації Державної національної програми «Освіта» («Україна ХХІ століття»), де визначається, що гуманізація освіти «полягає в утвердженні людини як найвищої соціальної цінності, задоволенні різноманітних освітніх потреб, забезпеченні пріоритетності загальнолюдських цінностей...»¹

Значна кількість дослідників відзначають в своїх роботах, що метою гуманізації визнається гуманістично спрямована особистість², яка є щирою, людяною, доброзичливою, милосердною, із розвинутим почуттям власної гідності й поваги до гідності інших людей, яка формується шляхом виховання морально-емоційної культури взаємовідносин.

З розвитком світових інтелектуальних процесів та усвідомленням європейцями своєї приналежності до єдиного соціокультурного процесу неминуче назріла потреба в гармонізації системи вищої освіти. Нова інноваційна парадигма опирається на тезу, що вища освіта покликана не лише поглиблювати знання, вміння та навички а й навчати творчо мислити, розвивати компетенцію і формувати вміння застосовувати здобуті знання в конкретних практичних ситуаціях³. Тому, гуманізація освіти у глибокому сенсі – це не так процес засвоєння знань, як процес формування цінностей.

Через негативні аспекти надмірного захоплення комп'ютеризованим життям значна частина сучасної молоді непомітно втрачає найголовнішу цінність людини – здоров'я. Тому серед аспектів надання культурологічних знань має бути й формування у сучасної молоді валеологічного мислення. На допомогу прийде обговорення теми “Мистецтво бути здоровим” в рамках курсу «Людина та культура», яка має на меті попередити про необхідність усвідомлення негативних аспектів захоплення електронними засобами масової комунікації, таких як:

- порушення пізнавальних функцій (непостійність уваги, обмеження або втрата здібності до логічного мислення, почуття розгубленості, нав'язливі думки, імпульсивна поведінка, порушення пам'яті, формування “синдрому відчуження”);
- втеча від реального світу (хибне відчуття сили, патологічного суперництва через рекорди в іграх та досягнень в мережі, захоплення знищенням віртуальних ворогів, що породжує переконання в тому, що агресія є нормою і в реальному світі);
- формування специфічної соціальної патології (доступ до патологічних груп, присутніх в Інтернеті з невизначеною метою, які діють поза законом, або культових чи сатанинських груп, які розповсюджують ідеологію зла, агресії та нігілізму);
- залежності (синдром IAD – Internet Addiction Disorder, тобто залежність від Інтернету, під яку підпадають 18% користувачів, які проводять перед

- монітором понад 70 годин на тиждень, а також синдром техногіпнозу, входження в транс в процесі комп'ютерної гри);
- нейрологічні дисфункції (неврози, через багатогодинне сидіння перед монітором; вади фізичного розвитку, через недорозвиненість м'язо-скелетної системи; послаблення зору; зубожіння вмінь ясного та письмового висловлювання, брак терпіння і стриманості, "соціальна ізоляція" через послаблення особистого зв'язку із сім'єю, ровесниками, суспільна байдужість; моральна недорозвиненість, через тривале отримання інформації, що позбавлена етичного й морального контексту, доступ в Інтернеті до змісту невідповідного віку, брак мети й відповідальності, що породжує шизофренічний стан роздвоєння особистості)⁴.

При обговоренні теми "Мистецтво бути здоровим" пояснюється цінність здоров'я людини як основи її життєдіяльності будь-якого напрямку. Викладач знайомить молоде покоління з інформацією про можливості людського організму до адаптації, самовдосконалення, саморегуляції.

Студентам надається можливість усвідомити, що здоров'я залежить не тільки і не стільки від біологічних, генетичних та психофізичних задатків людини, а й від її культури, що включає різні способи реалізації соціальних та природних сил індивіда. Тому розуміння необхідності збереження й відновлення здоров'я перебувають у прямій залежності від рівня культури особистості.

Під час вивчення теми "Мистецтво бути здоровим" пояснюється необхідність рухової активності, раціонального харчування, загартування, як профілактичних засобів оздоровлення в будь-якому віці. Надається можливість зорієнтуватися у великій кількості оздоровчих систем для того, щоб сформувати валеологічне мислення, тобто філософію життя.

ВИСНОВКИ

Валеологія як наука про здоров'я викладається лише в гуманітарних вузах, що є некоректним по відношенню до фахівців технічних спеціальностей, яким також необхідно навчитися філософії оздоровлення, як профілактичного засобу боротьби з хворобами.

Стресові стани, які переживає людина будь якої професійної діяльності, є стимулюючими факторами практично всіх захворювань. Вони також знижують адаптаційні можливості організму, що в свою чергу зменшує суспільну мобільність людини, яку вимагає час. Тому необхідно навчитися дбати про своє здоров'я, нести відповідальність за невірний спосіб життя, шкідливі звички, знаходити компроміс між бажаннями і можливостями формування культури здоров'я.

1. Державна національна програма «Освіта» («Україна XXI століття»). – К.: Райдуга, 1994.
2. Бєру лава М.Н. Состояние и перспективы гуманизации образования.// Педагогіка, 1996. - №1. – С.9-11; Бєх І.Д. Психологічна суть гуманізму у вихованні особистості. // Педагогіка і психологія, 1994. - №3. – С.3 – 13; Малькова З.А.Гуманізація освіти.// Освіта в Україні на порозі ХХІ століття: Сб.научн. тр. – М.,1991. – С.43-63 та ін.
3. Моделі гармонізації національних і міжнародних стандартів освіти у контексті Болонського процесу. Матеріали Міжнародного семінару 27-28 травня 2004 року. –Львів, 2004. – 112 с.
4. Танась М, Бєднарек Ю. Комп'ютерні небезпеки нашого часу. // Науковий світ. - №5. – 2003. – С.8-10.